

POSTANOWIENIE

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie skargi Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w W. z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt V Ca [...], wydanego
w sprawie z powództwa W. G.
przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.
o ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 grudnia 2018 r.,

- 1) odrzuca skargę,
- 2) zasądza od skarżącego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powoda W. G. kwotę 295,20 zł (dwieście dziewięćdziesiąt pięć złotych i dwadzieścia groszy) tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.

UZASADNIENIE

Skarżący Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny, na podstawie art. 424¹ § 1 k.p.c., domagał się stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 listopada 2017 r. (sygn. akt V Ca [...]) wydanego w sprawie o ustalenie. Skarga została wniesiona po 3 kwietnia 2018 r.

W uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia skarżący powołał się na naruszenie przez Sąd Okręgowy licznych przepisów prawa materialnego i procesowego, w tym m.in.: art. 2 pkt 1 ppkt 14a, art. 10 ust. 1, art. 23 ust. 1, art. 28 ust. 1 i ust. 1b oraz art. 34¹ ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (dalej – „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”) w zw. z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym; art. 88 ust. 1 i ust. 3 pkt 1 i ust. 7, art. 90 w zw. z art. 93 i 94 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych; art. 5 k.c. oraz art. 189 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest nadzwyczajnym środkiem prawnym pozwalającym na zakwestionowanie orzeczeń, których wydanie stało się źródłem szkody, a które równocześnie pozostają w oczywisty i rażący sposób sprzeczne z prawem. Podstawę uwzględnienia skargi stanowić może wadliwość orzeczenia o zasadniczym i ewidentnym charakterze, nie zaś każdy, nawet marginalny czy wątpliwy, wypadek jego sprzeczności z prawem (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 października 2014 r., V CNP 15/14, nie publ. oraz z dnia 16 czerwca 2015 r., IV CNP 72/14, nie publ.). Równocześnie, skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku posiada ściśle określony cel - służąc uzyskaniu prejudykatu w rozumieniu art. 417¹ § 2 k.c., niezbędnego do dochodzenia odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w odrębnym postępowaniu.

Zarysowana powyżej szczególna funkcja skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia w polskim systemie prawa determinuje postrzeganie tego środka zaskarżenia jako środka prawnego o ściśle

sformalizowanym charakterze. Wiąże się to z kreowaniem po stronie podmiotów skarżących obowiązku ścisłego wykazania przesłanek dopuszczalności skargi określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c. oraz spełnienia wymagań skargi wyróżnionych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. Skarga o stwierdzenie niezgodności prawomocnego orzeczenia z prawem powinna zatem zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona ze wskazaniem w jakiej części zostało zaskarżone, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienie, wskazanie przepisu prawa, z którym orzeczenie to jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe oraz wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Zachowanie powyższych wymagań konstrukcyjnych skargi podlega przy tym badaniu przez Sąd Najwyższy przy wniesieniu skargi, zaś uchybienie tym wymaganiom nie podlega sanowaniu i skutkuje odrzuceniem skargi *a limine* (art. 424⁸ § 1 k.p.c.). Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wyjaśnił jednocześnie, iż powyższe wymagania konstrukcyjne powinny być spełnione w sposób kumulatywny, a nadto że każde z nich ma charakter samoistny i powinno być spełnione samodzielnie, niezależnie od innych (por. m.in. postanowienia z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, nie publ. oraz z dnia 7 sierpnia 2012 r., III CNP 14/12, nie publ.).

Stwierdzić należy, że nie zostało spełnione przez skarżącego wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.; tj. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe. Dążąc do realizacji powyższego wymagania formalnego w uzasadnieniu wniesionego środka zaskarżenia wskazano, że w odniesieniu do wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 listopada 2017 r. nie zachodziły podstawy do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, a także, iż w sprawie zachodziła niedopuszczalność skargi kasacyjnej (art. 398² § 1 pkt 1 k.p.c.) (s. 3 skargi). Podnieść należy, że zawarte w uzasadnieniu skargi stanowisko skarżącego w kwestii dopuszczalności wzruszenia orzeczenia objętego zaskarżeniem pomija okoliczność, iż w dniu 3 kwietnia 2018 r., a więc przed wniesieniem skargi, do polskiego systemu prawnego wprowadzono kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, tj. skargę

nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5 ze zm.). Ze względu na to, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o Sądzie Najwyższym - prowadzi do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylecia zaskarżonego orzeczenia i orzeczenia na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny „szkody judykacyjnej”, to dla spełnienia wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. koniecznym było również wykazanie przez skarżącego we wniesionym środku zaskarżenia, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, nie publ. oraz z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 17/18, nie publ.).

Wobec stwierdzenia, że skarżący nie wskazał, a tym samym także nie wykazał, iż nie było i nie jest dopuszczalne wzruszenie zaskarżonego orzeczenia poprzez wykorzystanie instytucji skargi nadzwyczajnej uznać należało, że nie zostało spełnione wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., a tym samym wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia § 10 ust. 5 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 2 i § 15 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265) przy uwzględnieniu, że obowiązek ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z urzędu ma charakter subsydiarny, który aktualizuje się dopiero po wykazaniu bezskuteczności egzekucji kosztów zasądzonych od przeciwnika strony korzystającej z pomocy udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (por. § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej

udzielonej przez radcę prawnego z urzędu – Dz.U. z 2016 r., poz. 1715 ze zm.). Kwota zasądzonych kosztów została podwyższona o należy podatek od towarów i usług (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2015 r., III CZP 90/15, OSNC 2017, nr 1, poz. 3).